

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Kinga Sternik

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego
w sprawie **M. H.**

skazanego z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o
przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 28 lutego 2024 r.,

kasacji wniesionych przez obrońców

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 13 lutego 2023 r., sygn. akt II AKa 272/21

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 2 lutego 2021 r., sygn. akt IV K 107/19,

1. uchyla zaskarżony wyrok i zmieniony nim wyrok Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej czynu z art. 244 k.k. (pkt 26 części dyspozytywnej wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 2 lutego 2021 r., sygn. akt IV K 107/19) i uniewinnia oskarżonego od jego popełnienia, a kosztami procesu w tym zakresie obciąża Skarb Państwa;

2. w pozostałym zakresie oddala obie kasacje jako oczywiście bezzasadne, zwalniając skazanego od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego w tej części;

3. zarządza zwrot na rzecz skazanego uiszczonych opłat od kasacji.

[J.J.]

Marek Pietruszyński Piotr Mirek Andrzej Stępka

UZASADNIENIE

Kasacje obrońców skazanego W okazały się zasadne jedynie w części dotyczącej czynu z art. 244 k.k. W pozostałym zakresie kasacje wniesione na jego korzyść oddalono jako oczywiście bezzasadne. Wobec tego, że orzeczenie w tym przedmiocie zostało wydane na rozprawie i zgodnie z art. 535 § 3 k.p.k. nie wymaga pisemnego uzasadniania, niniejsze uzasadnienie dotyczy wyłącznie kasatoryjnego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, wyrokiem z dnia 2 lutego 2021 r., sygn. akt IV K 107/19, uznał oskarżonego M. H. za winnego tego, że w dniu 24 września 2018 r. we W. kierował samochodem osobowym marki L. nr rej. D. niewyposażonym w blokadę alkoholową, nie stosując się do wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 22 września 2016 r., sygn. akt [...], na mocy którego orzeczono wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych kat. „B” na okres 3 lat, obowiązujący do dnia 26 września 2018 r., czym wyczerpał znamiona występkę z art. 244 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na mocy art. 244 k.k. skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

We wskazanym wyżej zakresie wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżony został apelacjami obrońców oskarżonego.

W apelacji sporządzonej przez adwokata P. O. zarzucono obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez wybiórczą i dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, zwłaszcza wyjaśnień oskarżonego M. H. , sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniemi wiedzy i doświadczenia życiowego, co w konsekwencji

doprowadziło do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych w sprawie, poprzez przyjęcie, że oskarżony świadomie nie dokonał badania technicznego po zainstalowaniu blokady alkoholowej, pokryciu kosztów tej usługi, a tym samym działanie oskarżonego nie nastąpiło w warunkach usprawiedliwionej bezprawności czynu, o jakiej mowa w art. 30 k.k. Apelująca podniosła również zarzut obrazy prawa materialnego poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że wykonanie dodatkowego przeglądu technicznego stanowi warunek uznania, iż pojazd jest wyposażony w blokadę alkoholową, podczas gdy z treści art. 182a § 1 k.k.w. ani art. 2 pkt 84 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym taka okoliczność nie wynika.

W apelacji sporządzonej przez adwokata Z. Ć. zarzucono:

1. obrazę prawa procesowego poprzez dowolne ustalenie, że M. H. miał świadomość konieczności dokonania dodatkowego badania technicznego zamontowanej w samochodzie blokady alkoholowej i tym samym miał świadomość naruszenia sądowego zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w taką blokadę, a w rezultacie dopuścił się umyślnie przestępstwa z art. 244 k.k., podczas gdy brak jest jakichkolwiek dowodów na potwierdzenie tej tezy, zaś przywołane przez Sąd okoliczności w postaci uczestnictwa oskarżonego w postępowaniu w przedmiocie stosowania wobec niego środka karnego w postaci zakazu, okresu jaki upłynął od orzeczenia tego zakazu oraz obowiązku posiadania wiedzy na temat przepisów prawa o ruchu drogowym, nie dowodzą istnienia po stronie oskarżonego świadomości, co do konieczności przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego pojazdu;
2. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że M. H. miał świadomość konieczności dokonania dodatkowego badania technicznego zamontowanej w samochodzie blokady alkoholowej i tym samym miał świadomość naruszenia sądowego zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w taką blokadę, a w rezultacie dopuścił się umyślnie przestępstwa z art. 244 k.k.;
3. obrazę prawa materialnego, a to art. 244 k.k., poprzez przyjęcie, że jako naruszenie zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę

alkoholową, o której mowa w art. 2 pkt 84 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, należy kwalifikować prowadzenie pojazdu wyposażonego w taką blokadę, wobec którego nie dopełniono obowiązku przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego, o którym mowa w art. 81 ust. 11 pkt 10 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, podczas gdy brak wykonania takich badań nie przesądza o naruszeniu wspomnianego zakazu, co świadczy o błędnej subsumcji dokonanej przez Sąd.

W apelacji sporządzonej przez adwokata A. L. zarzucono:

1. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść wyroku, polegający na przyjęciu, iż oskarżony M. H. popełnił przestępstwo z art. 244 k.k., tj. nie stosował się do wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 22 września 2016 r., sygn. [...], na mocy którego orzeczono wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych kat. „B” na okres 3 lat, albowiem kierował samochodem osobowym niewyposażonym w blokadę alkoholową, podczas gdy materiał dowody jednoznacznie wskazuje, iż samochód, którym kierował oskarżony był wyposażony w blokadę alkoholową, posiadającą stosowne homologacje, właściwie skalibrowaną, w efekcie czego zainstalowana blokada faktycznie uniemożliwiała uruchomienie pojazdu przez osobę znajdującą się w stanie po użyciu alkoholu, zaś brak przeprowadzonego badania technicznego w tym zakresie nie może przesądzać odpowiedzialności karnej za to przestępstwo;
2. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść wyroku, polegający na przyjęciu, iż oskarżony M. H. miał świadomość, iż jego pojazd, którym kierował w dniu 24 września 2018 r., nie był wyposażony w blokadę alkoholową, ponieważ samochód ten nie przeszedł badań technicznych na stacji diagnostycznej, podczas gdy oskarżony nie miał świadomości, iż wykonanie tego rodzaju badań technicznych jest konieczne, a nadto oskarżony pozostawał w usprawiedliwionym przeświadczeniu, iż zainstalowanie w samochodzie w autoryzowanym serwisie blokady alkoholowej realizowane jest kompleksowo, tj. w całości ze wszystkimi formalnościami, które miała

obejmować cena założenia blokady wraz z innymi opłatami z tytułu najmu tego urządzenia;

3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 244 k.k. w zw. z art. 182a § 1 k.k.w., poprzez przyjęcie, iż prowadzenie samochodu wyposażonego w blokadę alkoholową z ważnym świadectwem kalibracji urządzenia jednakże bez przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego, o którym stanowi art. 81 ust. 11 pkt 10 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, stanowi naruszenie zakazu sądowego, o którym mowa w art 244 k.k., podczas gdy brak przeprowadzenia tego rodzaju badań technicznych przy jednoczesnym poprawnym zainstalowaniu urządzenia w postaci blokady alkoholowej nie oznacza, iż pojazd nie był wyposażony w blokadę alkoholową, a co za tym idzie zachowanie oskarżonego nie wyczerpuje znamion przestępstwa z art. 244 k.k.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, wyrokiem z dnia 13 lutego 2023 r., II AKa 727/21, zmienił w tym zakresie zaskarżony wyrok jedynie w ten sposób, że wymierzoną M. H. karę pozbawienia wolności obniżył do 3 miesięcy.

Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżony został kasacjami obrońców oskarżonego – adwokata Z. Ć. oraz adwokata A. L. .

W kasacji pierwszego obrońcy skarżonemu wyrokowi zarzucono rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na jego treść, tj.:

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez nienależyte rozważenie postawionego w apelacji zarzutu obrazy przez Sąd pierwszej instancji przepisów postępowania, w tym art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. oraz stanowiącego rezultat tej obrazy zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, których przedmiotem uczyniono dowolne ustalenie, że M. H. miał świadomość konieczności dokonania dodatkowego badania technicznego zamontowanej w samochodzie blokady alkoholowej i tym samym miał świadomość naruszenia sądowego zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w taką blokadę, a w rezultacie dopuścił się umyślnie przestępstwa z art. 244 k.k., podczas gdy brak jest jakichkolwiek

dowodów na potwierdzenie tej tezy, zaś przywołane przez Sąd pierwszej instancji okoliczności w postaci uczestnictwa oskarżonego w postępowaniu w przedmiocie stosowania wobec niego środka karnego, okresu jaki upłynął od orzeczenia tego zakazu oraz obowiązku posiadania wiedzy na temat przepisów prawa o ruchu drogowym, nie dowodzą istnienia po stronie oskarżonego świadomości, co do konieczności przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego pojazdu, która to nienależyta kontrola odwoławcza wyraziła się w braku odniesienia się przez Sąd Apelacyjny do argumentacji obrony oraz bezzasadnym utożsamieniu przez Sąd Apelacyjny umyślności z brakiem legitymowania się przez sprawcę wymaganą wiedzą w danej dziedzinie, które to rażące naruszenie prawa mogło mieć (i miało) istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, albowiem skutkowało konkluzją o wypełnieniu przez M. H. znamienia strony podmiotowej przestępstwa z art. 244 k.k. i słuszności skazującego oskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji, co nie powinno mieć miejsca w przypadku przeprowadzenia prawidłowej kontroli instancyjnej;

2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez nienależyte rozważenie postawionego w apelacji zarzutu obrazy przez Sąd pierwszej instancji prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu, którego przedmiotem uczyniono obrazę art. 244 k.k. w zw. z art. 182a § 1 k.k.w., poprzez przyjęcie, że jako naruszenie zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową, o której mowa w art. 2 pkt 84 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, należy kwalifikować prowadzenie pojazdu wyposażonego w taką blokadę, wobec którego nie dopełniono obowiązku przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego, o którym mowa w art. 81 ust. 11 pkt 10 Prawa o ruchu drogowym, podczas gdy brak wykonania takich badań nie przesądza o naruszeniu wspomnianego zakazu, co świadczy o błędnej subsumcji dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, która to nienależyta kontrola odwoławcza wyraziła się w stwierdzeniu Sądu Apelacyjnego, że spełnione są znamiona przestępstwa z art. 244 k.k. w sytuacji, w której osoba, wobec której orzeczono zmodyfikowany zakaz prowadzenia pojazdów

niewyposażonych w blokadę alkoholową, prowadzi wprowadzić pojazd wyposażony w blokadę alkoholową lecz nie dysponuje dodatkowymi badaniami związanymi z jej montażem, gdy tymczasem w takim stanie faktycznym nie może być mowy o popełnieniu występku z art. 244 k.k. z uwagi na brak wypełnienia znamion strony przedmiotowej tego czynu zabronionego, które to rażące naruszenie prawa mogło mieć (i miało) istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, albowiem skutkowało stanowiskiem Sądu Apelacyjnego o zasadności przypisania oskarżonemu przestępstwa z art. 244 k.k. i słuszności skazującego oskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji, co nie powinno mieć miejsca w przypadku przeprowadzenia prawidłowej kontroli instancyjnej.

W kasacji sporządzonej przez drugiego obrońcę oskarżonego zarzucono:

1. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku, prowadzące w konsekwencji do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych, a to art. 433 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. oraz 410 k.p.k., polegające na zaakceptowaniu przez Sąd odwoławczy w kontroli odwoławczej oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów i uznanie, iż oskarżony M. H. popełnił przestępstwo z art. 244 k.k., tj. nie stosował się do wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 22 września 2016 r., sygn. [...], na mocy którego orzeczono wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych kat. „B” na okres 3 lat, albowiem kierował samochodem osobowym, który nie był wyposażony w blokadę alkoholową, podczas gdy materiał dowody jednoznacznie wskazuje, iż:
 1. samochód, którym kierował oskarżony był wyposażony w blokadę alkoholową, posiadającą stosowne homologacje, właściwie skalibrowaną, w efekcie czego zainstalowana blokada faktycznie uniemożliwiała uruchomienie pojazdu przez osobę znajdującą się po użyciu alkoholu, zaś brak przeprowadzonego badania technicznego w tym zakresie nie może przesądzać odpowiedzialności karnej za to przestępstwo;
 2. oskarżony M. H. miał świadomość, a przynajmniej godził się z tym, iż jego pojazd, którym kierował w dniu 24 września 2018 r. nie był wyposażony w

blokadę alkoholową ponieważ samochód ten nie przeszedł badań technicznych na stacji diagnostycznej, podczas gdy oskarżony nie miał świadomości, iż wykonanie tego rodzaju badań technicznych jest konieczne, a nadto oskarżony pozostawał w usprawiedliwionym przeświadczeniu, iż zainstalowanie w samochodzie w autoryzowanym serwisie blokady alkoholowej realizowane jest kompleksowo tj. w całości ze wszystkimi formalnościami, które miała obejmować cena założenia blokady wraz z innymi opłatami z tytułu najmu tego urządzenia, co w konsekwencji nie pozwala przypisać mu umyślności zachowania;

3. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k., poprzez błędną ocenę dowodów, której konsekwencją są błędne ustalenia faktyczne w zakresie, iż jedynie wymierzenie oskarżonemu M. H. za przypisany mu wyrokiem czyn z art. 244 § 1 k.k. bezwzględnej kary 3 miesięcy pozbawienia wolności realizuje dyrektywny wymiaru kary i czyni zadość poczuciu sprawiedliwości, podczas gdy jak wynika z okoliczności popełnienia czynu, oskarżony wyposażył swój pojazd w skutecznie działającą blokadę alkoholową uniemożliwiającą mu prowadzenie pojazdu po użyciu alkoholu, co winno prowadzić do wniosku, iż jego zachowanie cechował niemalże znikomy stopień winy, a w konsekwencji do orzeczenia kary grzywny.

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w Gliwicach wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacje obrońców oskarżonego okazały się zasadne, a ich uwzględnienie musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i zmienionego nim wyroku Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej czynu z art. 244 k.k. i uniewinnieniem oskarżonego od jego popełnienia.

Zauważyć na wstępie trzeba, że sformułowane przez skarżących zarzuty dotyczyły trzech aspektów odpowiedzialności oskarżonego – realizacji znamion

strony przedmiotowej czynu z art. 244 k.k. w kontekście treści zakazu z art. 182a § 1 k.k.w., umyślności działania, a także społecznej szkodliwości czynu.

Wobec uniewinnienia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu bezprzedmiotowym stało się rozważanie podniesionego w kasacji drugiego z obrońców oskarżonego zarzutu dotyczącego niewłaściwej oceny stopnia społecznej szkodliwości jego zachowania. Zaznaczyć jedynie można, iż nie miał on charakteru zarzutu kasacyjnego, lecz zarzutu odwoławczego dotyczącego niewspółmierności kary.

Inaczej rzecz przedstawia się w odniesieniu do pozostałych kwestii poruszanych w kasacjach obrońców oskarżonego. Ze względu na ich charakter wydaje się, że zostały one ujęte w ramach zarzutów postawionych alternatywnie. Choć argumentacja przedstawiona przez skarżących w odniesieniu do obu tych kwestii nie jest pozbawiona racji, to oczywistym jest, iż pierwszoplanowe znaczenie ma zarzut dotyczący obrazy prawa materialnego. Przyjęcie bowiem za skarżącymi, że zachowanie oskarżonego nie realizowało znamion strony przedmiotowej czynu z art. 244 k.k., czyni bezprzedmiotowym rozważanie czy słusznym było przyjęcie umyślności jego działania.

Odnosząc się do pierwszej z wymienionych wyżej kwestii, stwierdzić trzeba, że istota problemu przedstawionego do rozstrzygnięcia Sądowi odwoławczemu w wywiedzionych na korzyść oskarżonego apelacjach sprowadzała się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy z perspektywy art. 182a k.k.w. samo tylko niedopełnienie obowiązku przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego pojazdu wyposażonego w blokadę alkoholową oznacza, że oskarżony prowadząc pojazd z zamontowaną, skalibrowaną i prawidłowo działającą blokadą alkoholową, nie zastosował się do zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową, o której mowa w art. 2 pkt 84 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1047).

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd odwoławczy poświęcił tej kwestii dużo uwagi, szeroko analizując treść przepisów ustawy Prawo o ruchu drogowym. Bez wątpliwości, z punktu widzenia realizacji obowiązków jakie ta ustawa nakłada na kierującego pojazdem wyposażonym w blokadę alkoholową, przedstawiony przez Sąd Apelacyjny sposób wnioskowania nie budzi zastrzeżeń.

Oczywistym jest zatem, że stosownie do przepisów ustawy Prawo o ruchu drogowym, oskarżony, kierując pojazdem wyposażonym w blokadę alkoholową, był zobowiązany do przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego pojazdu (art. 81 ust. 11 pkt 10), a także posiadania przy sobie i okazywania na żądanie uprawnionego organu zaświadczenia o przeprowadzeniu takiego badania z wynikiem pozytywnym (art. 38 ust. 1 pkt 3a). W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, podobnie jak w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji, nie przedstawiono jednak argumentów przekonujących o tym, że naruszenie pierwszego z wymienionych wyżej obowiązków jest równoznaczne z niestosowaniem się oskarżonego do orzeczonego wobec niego zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową.

W ocenie Sądu Najwyższego brak podstaw do przyjęcia, aby przewidzianą w art. 244 k.k. odpowiedzialność za niestosowanie się do zakazu orzeczanego w trybie art. 182a § 1 k.k.w. rodziło samo tylko niedopełnienie wymogu przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego. Nie sposób przecież twierdzić, że pojazd w którym zamontowano spełniającą wszystkie wymogi techniczne określone przepisami prawa i prawidłowo działającą blokadę alkoholową, ale nie została ona formalnie skontrolowana, nadal jest pojazdem niewyposażonym w blokadę wymienioną w art. 182a § 1 k.k.w. Stanowisko przeciwne przeczyłoby nie tylko prawu, *ratio legis* unormowania zawartego w art. 244 k.k. w zw. z art. 182a § 1 k.k.w., ale także intuicjom moralnym. Trudno przecież postawić znak równości między zachowaniem tego sprawcy, który ignoruje orzeczone wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów, a tego, którego postawa, właściwości i warunki osobiste oraz zachowanie w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów dały możliwość orzeczenia o dalszym wykonywaniu tego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową i który w sposób odpowiadający wymogom prawa (art. 2 pkt 84 i pkt 85 ustawy Prawo o ruchu drogowym) zamontował w swoim samochodzie taką blokadę i ją skalibrował.

Dokonując wykładni art. 182a § 1 k.k.w. w kontekście odpowiedzialności karnej przewidzianej za niestosowanie się do określonego w tym przepisie zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową, o której mowa w

art. 2 pkt 84 ustawy Prawo o ruchu drogowym, nie można pomijać tego, że zawarta w tym ostatnim przepisie definicja blokady alkoholowej nie zalicza przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego do wymogów, których spełnienie pozwala na uznanie danego urządzenia technicznego za blokadę alkoholową. Wymieniony przepis, definiując blokadę alkoholową jako „urządzenie techniczne uniemożliwiające uruchomienie silnika pojazdu silnikowego i pojazdu szynowego, w przypadku gdy zawartość alkoholu w wydychanym przez kierującego powietrzu wynosi co najmniej 0,1 mg alkoholu w 1 dm³”, odwołuje się wyłącznie do cech i parametrów technicznych, które blokada alkoholowa musi posiadać i funkcji jaką ma spełniać.

Co więcej, o tym, że przeprowadzenie dodatkowego badania technicznego nie jest elementem nadającym pojazdowi wyposażonemu w urządzenie spełniające wymogi określone w art. 2 pkt 84 ustawy Prawo o ruchu drogowym status pojazdu wyposażonego w blokadę alkoholową świadczy już sama treść art. 81 ust. 11 pkt 10 i pkt 12a tejże ustawy. Wskazano w nim, że „dodatkowemu badaniu technicznemu podlega (...) pojazd wyposażony w blokadę alkoholową” (pkt 10), a „badanie techniczne pojazdu wyposażonego w blokadę alkoholową przeprowadza się po przedstawieniu dokumentu potwierdzającego kalibrację blokady alkoholowej, wystawionego przez producenta urządzenia lub jego upoważnionego przedstawiciela, ważnego przez okres 12 miesięcy od dnia wystawienia” (pkt 12a). Z cytowanych zapisów wynika zatem, że pojęcie „wyposażenia pojazdu w blokadę alkoholową” nie odnosi się do pojazdu, który został już poddany dodatkowemu badaniu technicznemu, lecz pojazdowi, w którym została zamontowana skalibrowana blokada alkoholowa.

Zauważyć zresztą trzeba, że z punktu widzenia spełnienia przez blokadę alkoholową warunków przewidzianych dla tego urządzenia, to właśnie jej kalibracji przepisy ustawy Prawo o ruchu drogowym nadają decydujące znaczenie. Zgodnie z definicją zamieszczoną w art. 2 pkt 85 tej ustawy, kalibrację blokady alkoholowej stanowi „ogół czynności służących wzorcowaniu blokady alkoholowej oraz regulacji tego urządzenia w sposób umożliwiający spełnienie wymagania, o którym mowa w pkt 84”. Jak wskazano wyżej, przedstawienie dokumentu potwierdzającego kalibrację blokady alkoholowej jest warunkiem

przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego pojazdu, a w myśl art. 38 tejże ustawy kierujący pojazdem jest obowiązany mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu wymagane dla danego rodzaju pojazdu lub kierującego nie tylko zaświadczenie o przeprowadzonym badaniu technicznym z wynikiem pozytywnym w zakresie wyposażenia pojazdu w blokadę alkoholową w przypadku, o którym mowa w art. 13 ust. 5 pkt 7 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (ust. 1 pkt 3a), ale również dokument potwierdzający kalibrację blokady alkoholowej, wystawiony przez producenta urządzenia lub jego upoważnionego przedstawiciela (ust. 1 pkt 4a).

Mając powyższe na uwadze, wydaje się, że na gruncie prawa karnego, stanowiącego w systemie prawnym *ultima ratio*, przyjęcie innego rozumienia analizowanych przepisów miałooby charakter niedopuszczalnej wykładni rozszerzającej na niekorzyść oskarżonego.

Trudno wreszcie odmówić słuszności argumentacji skarżących, że z perspektywy *ratio legis* unormowania zawartego art. 244 k.k. w zw. z art. 182a § 1 k.k.w. ważne jest, aby blokada alkoholowa uniemożliwiała prowadzenie pojazdu osobie będącej pod wpływem alkoholu. Jego istotą nie jest natomiast samo zapewnienie wywiązania się osoby, wobec której orzeczono zakaz z art. 182a § 1 k.k.w., z towarzyszącego zamontowaniu blokady obowiązku przeprowadzenia dodatkowego badania technicznego.

Nie oznacza to, że naruszenie wymienionego obowiązku nie pociąga za sobą żadnych negatywnych konsekwencji dla sytuacji osoby kierującej pojazdem wyposażonym w blokadę alkoholową, w tym również w zakresie, w którym jest ona kształtowana przepisami prawa karnego. Zgodnie z art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy Prawo o ruchu drogowym stwierdzenie braku zaświadczenia o przeprowadzonym badaniu technicznym z wynikiem pozytywnym w zakresie wyposażenia pojazdu w blokadę alkoholową skutkuje zatrzymaniem prawa jazdy.

Nie można w tym miejscu również zapominać, że już w ramach regulacji zawartej w art. 182a k.k.w. przewidziano instrument mający na celu dyscyplinowanie skazanych korzystających z dobrodziejstwa tego przepisu. W przypadku rażącego naruszenia porządku prawnego w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa ruchu drogowego, a wydaje się, iż w określonych warunkach

można tak zakwalifikować kierowanie pojazdem, którego nie poddano wymaganemu badaniu technicznemu, sąd może orzec o uchyleniu sposobu wykonania zakazu prowadzenia pojazdów w postaci zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową.

Z tych wszystkich względów stwierdzić trzeba, że przypisane oskarżonemu zachowanie nie wyczerpywało znamion określonego w art. 244 k.k. niestosowania się do wykonywanego wobec niego zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową, a w konsekwencji uchylić zaskarżony wyrok oraz zmieniony nim wyrok Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej czynu z art. 244 k.k. i uniewinnić oskarżonego od jego popełnienia.

Na koniec, niezależnie od przedstawionych wyżej powodów rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, zauważyć trzeba, że nawet przy założeniu słuszności przyjętego przez Sąd odwoławczy rozumienia pojęcia pojazdu niewyposażonego w blokadę alkoholową, w toku postępowania nie wykazano, aby brak przeprowadzenia przez oskarżonego dodatkowego badania technicznego pojazdu stanowił realizację zamiaru popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k., to znaczy oskarżony chciał nie respektować orzeczonego wobec niego zakazu prowadzenia pojazdów w postaci określonej w art. 182a § 1 k.k.w. albo przewidując taką możliwość, na to się godził. Słusznym jest oczywiście stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że prowadzący pojazd po drodze publicznej nie może zasłaniać się nieznajomością przepisów prawa o ruchu drogowym dla usprawiedliwienia ich naruszenia. Kierowanie się tym stwierdzeniem nie jest jednak wystarczające do przypisania oskarżonemu zamiaru popełnienia przestępstwa. Zamiaru nie można domniemywać, jako element stanu faktycznego musi on zostać udowodniony. Dla wykazania umyślności działania oskarżonego nie jest wystarczające odwołanie się do udziału oskarżonego w postępowaniu prowadzonym w trybie art. 182a k.k.w., czy też do depozycji świadka Ł. S. – montującego blokadę alkoholową w samochodzie oskarżonego, dla którego konieczność przeprowadzenia badania technicznego była rzeczą oczywistą i który stwierdził, że klienci jego firmy, zlecający mu montaż blokady, o takim obowiązku wiedzieli.

Jeżeli uwzględni się, że oskarżony podjął działania mające umożliwić mu wykonywanie orzeczonego zakazu, których efektem było zamontowanie w pojeździe blokady alkoholowej, odpowiadającej przewidzianym dla tego urządzenia wymogom technicznym i spełniającej jego funkcję, ponosząc z tego tytułu koszty, to nie sposób twierdzić, że działał co najmniej z zamiarem ewentualnym popełnienia przestępstwa polegającego na niestosowaniu się do orzeczonego zakazu.

O kosztach postępowania kasacyjnego w zakresie dotyczącym uniewinnienia oskarżonego oraz o zwrocie opłaty od kasacji orzeczono po myśli art. 632 pkt 2 k.p.k. i art. 527 § 4 k.p.k.

[J.J.]

[ał]

Marek Pietruszyński

Piotr Mirek

Andrzej Stępka